

AZ ISKOLAI ÉS AZ ISKOLÁN KÍVÜLI TUDÁS HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA NYOLCADIK OSZTÁLYOSOK KÖRÉBEN

Vajdáné Kondor Csilla, Pintér Henriett
Pető András Főiskola

Kulcsszavak: iskolai tudás; iskolán kívüli tudás; szövegértés

A tudásalapon szerveződő társadalom számára egyre sürgetőbbé válik a diákok komplex fejlesztése: a megszerzett tudást ne csak tantermi keretek között tudják magas szinten alkalmazni, hanem képesek legyenek az elsajátított tudás átvitelére is. A tudástranszfer természet-tudományok területén történő alkalmazhatósága mellett kevés empirikus kutatás született az anyanyelvtanításban betöltött szerepével és az erre épülő pedagógiai lehetőségekkel kapcsolatban. Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy 8. osztályos tanulók képesek-e az irodalom határterületéhez tartozó szövegekre tervezett feladatokat sikeresen megoldani, és beválnak-e ezek a feladatok az iskolai és az iskolán kívüli tudás együttes alkalmazására. Továbbá, a tanítási órákban szereplő iskolai és iskolán kívüli tudás elemeit megjelenítik-e a fogalmazásukban a tanulók, illetve milyen arányban. Mindezek mellett összefüggéseket kerestünk az olvasási szokásokra, a szülők iskolai végzettségére és a feladatvégzés iránti attitűdre vonatkozóan. A vizsgálatban egy vidéki és öt budapesti általános iskola 6 osztályának 8. osztályos tanulói (N=135) vettek részt, osztályonként három, saját tervezésű tanítási órán. Az A órán a tanulók a rádiótörténethez, a B órán a tűz metaforához, a C órán az érzelmek kifejezéséhez kapcsolódóan kaptak feladatokat. Minden óra után a tanulók fogalmazást készítettek az órai feladatokra építve. A feladatok beválását két független megfigyelő értékelte a hat osztályban összesen 18 óra és négy szempont alapján (1-től 5-ig). Az összesített átlagok: csoportmunka (4,6), feladatmegoldás (4,8), pedagógus irányítása (4,6), tanulók motiváltsága (4,9). Ezek alapján az órák feladatait alkalmasnak találták a megfigyelők az iskolán kívüli tudás alkalmazására. A fogalmazásokból a feladatokban szereplő tudáselemeket számszerűsítettük. Átlagosan négy tudáselemet jelenítettek meg a diákok, és általában nem hozták kapcsolatba az iskolai tudásukkal. Az utolsó órát követően egy 26 kérdésből álló, 58 ítemes kérdőívet töltöttek ki, többek között, az olvasási szokásokra és a feladatvégzés iránti attitűdre vonatkozóan. Figyelmet érdemlő eredmény született, ugyanis gyenge negatív korreláció mutatkozott mindhárom órai feladat iránti attitűd és a megjelenített tudáselemek között. Az eredmények alapján a populáris kultúra elősegítheti a tanulók iskolán kívüli tudásának alkalmazhatóságát, noha jelenleg kevés számban jelent meg a szövegükben. Az olvasási szokások, a zenetanulás és a szülők iskolai végzettsége a jelen vizsgálatban negatív összefüggést mutat, ami arra enged következtetni, hogy bár a diákok a feladatokat érdekesnek találták, nem tudatosult bennük a feladatokban szerepeltetett iskolai és iskolán kívüli tudáselemek írott szövegükben való megjelenítése. Mivel a tanárok gyakran még a hagyományos tanítási-tanulási stratégiákat alkalmazzák, tanítványaiktól az iskolai tudás reprodukálását várják el inkább, így az az iskolán kívüli tudástól továbbra is elszigetelt marad.